

Дата: 05.10.2023

Урок №10

Тема: Складні випадки і варіанти синтаксичного керування

Мета: (формування компетентностей): предметні (знання про синтаксичні норми; поняття про синтаксичну помилку; уміння знаходити й виправляти синтаксичні помилки; орфографічні й пунктуаційні навички); **ключові** (уміння *вчитися*: аналітико-синтетичні лінгвістичні навички; уміння робити висновки; **комунікативні**: навички складання власного монологічного висловлення; навички виразного читання; **загальнокультурні**: естетичні почуття, пов'язані з мовленням).

Тип уроку: урок формування практичних умінь і навичок.

Матеріали до уроку:

Перевірка домашнього завдання Граматична робота

- *Розкрийте дужки. Поясніть правила узгодження присудка з підметом.*

1. Усі 20 студентів (*узяти*) участь у геологічній експедиції. 2. Переважна більшість овець (*прокидатися* — *мин. час*) разом із пастухом (*За П. Коельо*). 3. Шестеро гостей (*завітати* — *мин. час*) на входини. 4. Решта студентів (*поїхати* — *мин. час*) до Угорщини. 5. Лише п'ять хвилин (*залишитися*) до третього дзвінка. 6. Більшість учнів сьогодні на уроках (*відповідати*) добре. 7. Райвно (*скликати*) нараду директорів шкіл. 8. Минулого року музичні школи міста (*закінчити*) близько 50 учнів. 9. Двадцять юних музикантів (*з учнів*) самовіддано (*дути*) у труби (*С. Колесник*).

Робота з підручником

- Робота з параграфом «Синтаксичне керування».

В українській мові найпоширенішим є **дієслівне керування**: *читати (що?) повість, допомагати (кому?) людям*.

Особливості керування деяких дієслів потрібно запам'ятати: *навчати (чого?) мови (не мові), дякувати (кому?) другові (не друга), жартувати, глузувати, насміхатися (з кого?) з ледарів (не над ледарями), вибачати (кому?) братові (не брата), надіслати (чим?) поштою (не по пошті)*.

На основі моделей дієслівних словосполучень утворюються словосполучення з дієприкметниками, дієприслівниками та віддієслівними іменниками: *підказати другові — підказаний другові — підказавши другові — підказка другові*.

Іменники теж можуть вимагати певних відмінків (**іменникове керування**): *опанування (чого?) курсу, захоплення (чим?) музикою, любов (до чого?) до літератури, освоєння (чого?) спеціальності*.

Прикметники так само керують формою іншого слова (**прикметникове керування**): *високий на зріст, властивий професії*.

Отже, важливим у виборі слова є не лише його лексичне значення, а й граматичні особливості синтаксичного зв'язку в реченні.

У випадку виникнення утруднень потрібно звернутися до словника.

Самостійна робота

- *Утворіть з поданими словами словосполучення. Зробіть висновок про правила вживання їх.*

Оволодіти — опанувати; навчатися — вчити; властивий — характерний; багата — славиться; сповнений — наповнений; дорівнювати — рівнятися; торкатися — доторкатися; знущатися — збиткуватися.

Вибіркова робота

- *Впишіть тільки ті словосполучення, що утворені правильно.*

Вжити (що) заходи — вжити (чого) заходів; глузувати (над ким) над опонентом — глузувати (з кого) з опонента; говорити (на чому) на англійській — говорити (як) англійською; дивуватися (чому) поведінці — дивуватися (з чого) з поведінки; доглядати (за ким) за хворим — доглядати (кого) хворого; дотримувати (що) слово — дотримувати (чого) слова; женитися (на кому) на багатій — одружитися, женитися (з ким) з багатою; завдати (що) біль — завдати (чого) болю; запобігати (чого) руйнування — запобігати (чому) руйнуванню; знущатися (над ким) над людиною — знущатися (з кого) з людини; зрадити (кому) Батьківщині — зрадити (кого) Батьківщину.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ § 21. Впр.7

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку